

Η παρούσα σελίδα παρέχει πληροφορίες σχετικά με την έννομη τάξη στην Ελλάδα.

Πηγές δικαίου

Νόμος

Έθιμο

Γενικά παραδεγμένοι κανόνες του διεθνούς δικαίου

Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Διεθνείς συμβάσεις

Νομολογία

Είδη νομικών πράξεων – περιγραφή

Σύνταγμα (θεμελιώδης νόμος επάνω στον οποίο βασίζεται η διαμόρφωση ολόκληρης της νομοθεσίας)

Τυπικός νόμος (νομοθέτημα που θεσπίζεται από τη Βουλή και τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας)

Πράξεις νομοθετικού περιεχομένου (νομοθέτημα που θεσπίζεται από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, ύστερα από πρόταση του Υπουργικού Συμβουλίου, για τη νομοθετική διευθέτηση μίας έκτακτης περιπτώσεως εξαιρετικά επείγουσας και απρόβλεπτης ανάγκης)

Κανονιστικό Προεδρικό διάταγμα (περιέχει κανόνες δικαίου και εκδίδεται από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας ύστερα από ειδική ή γενική νομοθετική εξουσιοδότηση)

Κανονιστικές πράξεις της διοίκησης (εκδίδονται από διοικητικά όργανα, είναι απρόσωποι κανόνες δικαίου και έχουν ισχύ τυπικού νόμου)

Ιδρυτικές συνθήκες της ΕΕ (Με βάση τις Συνθήκες, τα θεσμικά όργανα της ΕΕ μπορούν να εκδίδουν νομοθετικές πράξεις, τις οποίες εφαρμόζουν στη συνέχεια τα κράτη μέλη)

Κανονισμοί (είναι δεσμευτικές νομοθετικές πράξεις. Η εφαρμογή τους σε όλες τις χώρες της ΕΕ είναι άμεση και υποχρεωτική).

Οδηγίες (είναι νομοθετικές πράξεις που ορίζουν έναν στόχο τον οποίο πρέπει να επιτύχουν όλες οι χώρες της ΕΕ. Ωστόσο, κάθε χώρα είναι υποχρεωμένη να θεσπίσει τους δικούς της νόμους για την επίτευξη των στόχων αυτών και την ενσωμάτωση της οδηγίας στην εθνική έννομη τάξη)

Διεθνείς συμβάσεις (είναι μία συμφωνία μεταξύ δύο ή περισσότερων μερών που υπάγονται σε διαφορετικό νομικό σύστημα επί συγκεκριμένου αντικείμενου συνεργασίας)

Νομικό καθεστώς του εθιμικού δικαίου και της νομολογίας

Το έθιμο παράγεται από μια σταθερά επαναλαμβανόμενη πρακτική με συνείδηση δικαίου (opinio juris) σε θέματα που αφορούν τομείς που εμπíπτουν στο αντικείμενο του ουσιαστικού Συντάγματος. Το έθιμο αποτελεί άγραφη πηγή του δικαίου

Νομολογία είναι το σύνολο των αποφάσεων που έχουν ληφθεί από ένα Δικαστήριο, που αποτελούν τη δια δικαστικών αποφάσεων ερμηνεία και εφαρμογή νόμων. Η Νομολογία μπορεί να θεωρηθεί ως έμμεση πηγή δικαίου.

Μέτρα που λαμβάνουν οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης

Η διοίκηση των τοπικών υποθέσεων ανήκει στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτου και δεύτερου βαθμού. Υπέρ των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης συντρέχει τεκμήριο αρμοδιότητας για τη διοίκηση των τοπικών υποθέσεων. Οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης έχουν διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια. Το Κράτος λαμβάνει τα νομοθετικά, κανονιστικά και δημοσιονομικά μέτρα που απαιτούνται για την εξασφάλιση της οικονομικής αυτοτέλειας και των πόρων που είναι αναγκαίοι για την εκπλήρωση της αποστολής και την άσκηση των αρμοδιοτήτων των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης με ταυτόχρονη διασφάλιση της διαφάνειας κατά τη διαχείριση των πόρων αυτών. Νόμος ορίζει τα σχετικά με την απόδοση και κατανομή, μεταξύ των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, των φόρων ή τελών που καθορίζονται υπέρ αυτών και εισπράττονται από το Κράτος.

Διεθνείς πηγές δικαίου και δικαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ιδρυτικές συνθήκες της ΕΕ (Με βάση τις Συνθήκες, τα θεσμικά όργανα της ΕΕ μπορούν να εκδίδουν νομοθετικές πράξεις, τις οποίες εφαρμόζουν στη συνέχεια τα κράτη μέλη)

Κανονισμοί (είναι δεσμευτικές νομοθετικές πράξεις. Η εφαρμογή τους σε όλες τις χώρες της ΕΕ είναι άμεση και υποχρεωτική).

Οδηγίες (είναι νομοθετικές πράξεις που ορίζουν έναν στόχο τον οποίο πρέπει να επιτύχουν όλες οι χώρες της ΕΕ. Ωστόσο, κάθε χώρα είναι υποχρεωμένη να θεσπίσει τους δικούς της νόμους για την επίτευξη των στόχων αυτών και την ενσωμάτωση της οδηγίας στην εθνική έννομη τάξη)

Διεθνείς συμβάσεις (είναι μία συμφωνία μεταξύ δύο ή περισσότερων μερών που υπάγονται σε διαφορετικό νομικό σύστημα επί συγκεκριμένου αντικείμενου συνεργασίας)

Σημαντικότερες πράξεις / νομοθεσία

Αστικό δίκαιο

Αστικός Κώδικας

Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας

Εμπορικό δίκαιο

Νόμος 4738/2020 «Ρύθμιση οφελών-παροχή 2ης ευκαιρίας ΠΤΟΧΕΥΣΗ, Αφερρεγγυότητα κλπ», με τον οποίο καταργήθηκε ο πτωχευτικός κώδικας

Νόμος 2121/1993: Πνευματική ιδιοκτησία, συγγενικά δικαιώματα κλπ

Νόμοι που ρυθμίζουν ζητήματα μορφής και λειτουργίας εταιριών

Διοικητικό δίκαιο

Σύνταγμα

Κώδικας Διοικητικής Διαδικασίας

Κώδικας Διοικητικής Δικονομίας

Ποινικό δίκαιο

Ποινικός Κώδικας

Κώδικας Ποινικής Δικονομίας

Ιεραρχία νομικών πράξεων

Η ιεραρχία των νομικών πράξεων έχει ως εξής: Σύνταγμα, δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, διεθνείς συμφωνίες, νόμοι και προεδρικά διατάγματα, κανονισμοί που εκδίδονται από την κυβέρνηση και κανονισμοί που εκδίδονται από υπουργούς. Πέραν των νομικών πράξεων γενικής ισχύος, υπάρχουν επίσης ατομικές νομικές πράξεις που εκδίδονται βάσει συγκεκριμένων νόμων και τοποθετούνται ιεραρχικά κάτω από το επίπεδο των νόμων και των κανονισμών. Οι νομικοί κανόνες κάθε επιπέδου πρέπει να συμμορφώνονται προς εκείνους των ανώτερων επιπέδων.

Νομοθετική διαδικασία

Νομοθετική πρωτοβουλία

Το σχέδιο νόμου που καταρτίζει η ειδική νομοπαρασκευαστική επιτροπή διαβιβάζεται στην Κεντρική Νομοπαρασκευαστική Επιτροπή της Γενικής Γραμματείας της Κυβέρνησης για επεξεργασία από συστηματική νομοτεχνική άποψη, κυρίως, και άλλες επιστημονικές (συνταγματική νομιμότητα, συμβατότητα με το διεθνές δίκαιο)

Θέσπιση νόμου

Το νομοσχέδιο υποβάλλεται στη Βουλή, συνοδευόμενο από σχετική αιτιολογική έκθεση, η οποία περιέχει τους λόγους και τους σκοπούς των προτεινόμενων διατάξεων. Εφόσον από τις σχετικές διατάξεις προκαλείται δαπάνη σε βάρος του κρατικού προϋπολογισμού, συντάσσεται υποχρεωτικά ειδική έκθεση δαπάνης και σχετική έκθεση δαπανών από το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους. Επίσης, τα νομοσχέδια συνοδεύονται υποχρεωτικά από έκθεση αξιολόγησης συνεπειών ρυθμίσεων καθώς και από έκθεση επί της δημόσιας διαβούλευσης που έχει προηγηθεί της κατάθεσής τους, εκτός εξαιρέσεων.

Ο Πρόεδρος της Βουλής παραπέμπει το σχέδιο νόμου για συζήτηση είτε στην Ολομέλεια, είτε στα τμήματα διακοπών της Βουλής ή στις διαρκείς κοινοβουλευτικές επιτροπές. Τα διατάγματα που προβλέπονται για την εκτέλεση νόμων, εκδίδονται από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας κατόπιν πρότασης των αρμόδιων Υπουργών. Βάσει ειδικών διατάξεων νόμων, παρέχεται στα όργανα της διοίκησης η εξουσιοδοτική έκδοση κανονιστικών πράξεων για τη ρύθμιση ειδικότερων θεμάτων ή θεμάτων τοπικού ενδιαφέροντος ή χαρακτήρα τεχνικού/λεπτομερειακού.

Μετά την υπογραφή ενός νόμου από όλους τους αρμόδιους υπουργούς, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας εκδίδει και δημοσιεύει τον νόμο μέσα σε ένα μήνα από τη ψήφισή του από τη Βουλή

Την πρωτοβουλία τροποποίησης του νόμου έχει ο καθ' ύλην αρμόδιος Υπουργός. Ένας νόμος ισχύει εφόσον δεν καταργηθεί από νεότερο νόμο.

Έκδοση, δημοσίευση και έναρξη ισχύος

Ο νόμος προσδιορίζει τη χρονική στιγμή από την οποία τίθεται σε ισχύ. Διαφορετικά, σύμφωνα με το άρθρο 103 του Εισαγωγικού Νόμου του Αστικού Κώδικα, η ισχύς του νόμου αρχίζει 10 ημέρες μετά τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Η ισχύς ενός νόμου που κυρώνει μια σύμβαση αρχίζει, καταρχήν, από τη δημοσίευση του νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, και η σύμβαση παράγει έννομες συνέπειες από την ημερομηνία που προσδιορίζεται στο κείμενό της.

Στον δικτυακό τόπο της [Βουλής των Ελλήνων](#), παρατίθενται ηλεκτρονικά όλοι οι νόμοι που έχουν ψηφιστεί από 22-10-1993. Επιπλέον, στον δικτυακό τόπο του [Εθνικού Τυπογραφείου](#), μπορείτε να χρησιμοποιήσετε την ενότητα «Αναζητήσεις» για να βρείτε τους ετήσιους καταλόγους από το 1890 νόμων και προεδρικών διαταγμάτων που εγκρίθηκαν, το αντικείμενό τους και στοιχεία του φύλλου της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως στο οποίο δημοσιεύθηκαν.

Τρόποι επίλυσης συγκρούσεων μεταξύ διαφορετικών πηγών δικαίου

Βάσει του άρθρου 28 του Συντάγματος, οι διεθνείς συμβάσεις, από τον χρόνο επικύρωσής τους με νόμο, αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του εσωτερικού ελληνικού δικαίου και υπερισχύουν έναντι κάθε άλλης αντίθετης διάταξης νόμου, υπό τον όρο ότι αποτελούν μεταγενέστερο νόμο, εξαιρουμένων των διατάξεων του Συντάγματος.

Οι κανονισμοί της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχουν καθολική ισχύ σε όλα τα κράτη μέλη είναι δεσμευτικοί και ισχύουν άμεσα σε κάθε κράτος μέλος.

Η ενσωμάτωση των οδηγιών γίνεται μέσω νόμου, προεδρικού διατάγματος ή υπουργικής απόφασης.

Νομικές βάσεις δεδομένων (με κατάλληλους συνδέσμους)

Υπάρχει δωρεάν πρόσβαση;

Το Εθνικό Τυπογραφείο διαθέτει και διαχειρίζεται πλήρη [νομική βάση δεδομένων](#).

Η πρόσβαση παρέχεται δωρεάν (άρθρο 7 Ν. 3861/ 2010 ΦΕΚ Α/112/13-7-10).

Οι εταιρείες Intracom και Hol διαθέτουν και διαχειρίζονται [πλήρη νομική βάση δεδομένων](#) «ΝΟΜΟΣ».

Η πρόσβαση παρέχεται επί πληρωμή.

Δικτυακός τόπος του [Νομικού Συμβουλίου του Κράτους](#)

Η πρόσβαση παρέχεται δωρεάν.

Σε ποιες γλώσσες είναι διαθέσιμη;

Τα περιεχόμενα στοιχεία διατίθενται μόνο στην ελληνική γλώσσα

Ποια είναι τα κριτήρια αναζήτησης;

Εθνικό Τυπογραφείο:

Τεύχος Δημοσίευσης

Έτος Δημοσίευσης

Φύλλο Δημοσίευσης

Νομική Βάση Δεδομένων ΝΟΜΟΣ:

Ελληνικά νομοθετήματα βάσει ΑΡΙΘΜΟΥ & ΈΤΟΥΣ (ή σύνολο νομοθεσίας έτους)

Ελληνικά νομοθετήματα βάσει Τεύχους & Φύλλου ΦΕΚ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΚΩΔΙΚΩΝ, Συντάγματος & άλλων Θεσμικών Νομοθετημάτων

Έρευνα με ΛΕΞΕΙΣ μέσω ΜΗΧΑΝΗΣ ΑΝΑΖΗΤΗΣΗΣ

Νομικό Συμβούλιο του Κράτους:

Αριθμός Προσφυγής ή Γνωμοδότησης

Σχετική Διάταξη

Προσφεύγων

Ημερομηνία ή Έτος

Λέξεις -Κλειδιά

Τελευταία επικαιροποίηση: 21/03/2024

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται το εκάστοτε κράτος μέλος. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αναλαμβάνει καμία ευθύνη όσον αφορά τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που περιλαμβάνονται ή για τα οποία γίνεται λόγος στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.